

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра кримінального права, процесу та криміналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного
університету д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«12» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ
ЗА НАПРЯМОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
(ПІДРОЗДІЛИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)

Галузь знань	<u>26- Цивільна безпека</u>
Спеціальність	<u>262- Правоохоронна діяльність</u>
Назва освітньої програми	<u>Правоохоронна діяльність</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Робоча програма навчально-ознайомчої практики за напрямом Національної поліції (підрозділи превентивної діяльності) для здобувачів рівня вищої освіти бакалавра за спеціальністю 262 – Правоохоронна діяльність.

Розробник:

Подобний О. О., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Міжнародного гуманітарного університету.

(підпис)

/ Подобний О. О. /
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права, процесу та криміналістики

Протокол № 1 від «12» серпня 2022 року

Завідувач кафедри
д.ю.н., професор

«12» серпня 2022 р.

(підпис)

/ Подобний О. О. /
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-наукової програми
д.ю.н., професор.

«12» серпня 2022 р.

(підпис)

/ Подобний О. О. /
(прізвище та ініціали)

1. Мета та завдання практики

Навчально-ознайомча практика студентів є складовою частиною процесу підготовки спеціалістів, обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми, що проводиться у 3-му семестрі в територіальних органах Національної поліції з метою закріплення теоретичних знань та ознайомлення здобувачів вищої освіти з практичними умовами правоохоронної діяльності. Практика проводиться у підрозділах за місцем проживання здобувачів вищої освіти. Строки проведення практики та обсяг годин визначається навчальним планом.

Метою практики є набуття, закріплення і вдосконалення отриманих здобувачами вищої освіти теоретичних знань, формування у них професійних умінь та навичок для виконання функціональних обов'язків правоохоронця, виховання потреби систематичного поновлення своїх знань та творчого застосування їх у практичній діяльності.

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні набути наступних компетентностей:

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення, критичного, стратегічного, дизайн-мислення.

ЗК9. Здатність працювати в команді та емпатії.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність оптимально організувати професійну діяльність у трудовому колективі із забезпеченням резистентності до переживання стресу в умовах воєнного стану.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК2. Здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК13. Здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності.

СК16. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатність надавати домедичну допомогу.

СК20. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці.

СК21. Здатність застосовувати техніки і методи подолання ознак бойового стресу та оптимізації стресостійкості у діяльності правоохоронців за напрямками роботи Національної поліції, прикордонної, міграційної і митної служб в умовах воєнного стану.

Ознайомча практика забезпечує досягнення програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою

PH2. Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

PH3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

PH5. Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

PH6. Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.

PH7. Здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні злочини, адміністративні правопорушення та події.

PH8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

PH9. Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку.

PH10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

PH12. Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

PH13. Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.

PH14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

PH15. Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

PH16. Застосовувати заходи, спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального чи адміністративного правопорушення.

PH17. Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави (кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку, тощо).

PH19. Вміти застосовувати процедури надання першої медичної допомоги.

PH20. Підтримувати, встановлені на законодавчому рівні, умови дотримання дозвільної системи.

PH22. Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та злочинців, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

2. Організація, проведення і керівництво практикою

Практика є складовою освітнього процесу і проводиться у поєднанні з вивченням теоретичної частини відповідних навчальних дисциплін з метою підготовки здобувачів вищої освіти до самостійного виконання службових обов'язків.

Відповідальність за організацію, навчально-методичне забезпечення і проведення практики, а також безпосередній контроль за нею покладається на факультет права, економіки та кібербезпеки, його кафедри та відповідальних осіб територіальних органів баз практики.

При проходженні навчально-ознайомчої практики студенти повинні:

№	Напрямок роботи	Завдання
1.	Ознайомитися :	
1.1	З організацією роботи, структурою органа	Зазначити основні напрями діяльності

	та підрозділу, в якому студент проходить навчальну практику.	кожного структурного підрозділу.
1.2	Зі станом оперативної обстановки, соціально-економічною, демографічною характеристикою області, району.	Представити соціально-економічну та демографічну характеристику району.
1.3	З особливостями організації оперативного обслуговування підрозділами за лініями, територіями та об'єктами роботи.	Показати структуру і динаміку злочинності у порівнянні з даними за минулий рік за різними галузевими напрямками.
1.4	З принципами та критеріями планування роботи підрозділу.	Ознайомитися з планом роботи підрозділу.
1.5	З особливостями взаємодії з засобами масової інформації з метою підвищення позитивного іміджу підрозділу.	На прикладі підрозділу в якому проходить навчальну практику, вказати форми взаємодії із засобами масової інформації.
1.6	З організацією роботи працівників підрозділів на закріпленій території та по окремих лініях роботи.	Відобразити наявність індивідуальних планів роботи. На який термін вони складаються. Як здійснюється контроль керівником за їх виконанням. Вказати терміни заслуховування звітів про їх виконання на нарадах.
1.7	Зі станом взаємодії підрозділу з іншими службами щодо обміну інформацією, з приводу запобігання, виявлення та розкриття злочинів.	Отримати навички обміну інформації з іншими службами в процесі запобігання та розкриття злочинів.
2.	Вивчити:	
2.1	Права та обов'язки підрозділів працівників підрозділу бази практики.	Згідно із Законом України «Про Національну поліцію».
2.2	Накази та інструкції, що стосуються діяльності підрозділу бази практики.	Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575.
2.3	Посадову інструкцію та функціональні обов'язки за посадою.	Спільно з наставником скласти план проходження навчальної практики, щоденно планувати роботу.
2.4	Порядок складання та направлення запитів до підрозділів інформаційно-аналітичного забезпечення.	Під керівництвом наставника підготувати відповідні запити.
3.	Взяти участь:	
3.1	У розподілі на навчальну практику та закріпленні наставників.	Отримати копії відповідних документів.
3.2	В нарадах, інструктажах, підведенні підсумків роботи тощо.	Відобразити основні положення в щоденнику практики.
3.3	У заняттях в системі службової підготовки.	Відобразити основні положення в щоденнику практики та зошиті зі службової підготовки.

3.4	У здійсненні профілактичних заходів підрозділу навчальної практики.	У щоденнику навчальної практики вказати результати проведення профілактичних заходів.
3.5	У прийомі заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення.	Скласти зразок протоколу усної заяви.
3.6	У виїзді на місце події, його огляді та проведенні першочергових слідчих (розшукових) дій.	Надати зразки документів, що складаються оперативним працівником при виїзді на місце події.
3.7	У проведенні оперативного (ініціативного) пошуку з метою виявлення осіб, які становлять оперативний інтерес.	Набути практичних навичок проведення оперативного (ініціативного) пошуку та скласти необхідні документи за результатами проведення заходів.
3.8	У проведенні опитувань різних категорій осіб, що становлять оперативний інтерес.	Надати зразки пояснень осіб.
3.9	У проведенні заходів з адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.	Надати зразки документів, щодо адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.
3.10	У проведенні підсумків навчальної практики.	Скласти документи про проходження навчальної практики за встановленою формою.

2.1. Обов'язки керівників органів баз практики у процесі її організації та проведення:

- визначити конкретні підрозділи для проходження практики здобувачами вищої освіти, які прибувають на практику, створити належні умови для її проведення;
- призначити наказом безпосередніх керівників практики з числа осіб, рекомендованих керівництвом органу, в якому планується проведення практики. Цим же наказом закріпити здобувачів вищої освіти за керівниками практики;
- забезпечити своєчасне інформування керівників підрозділів, до яких здобувачі вищої освіти розподілені для проходження практики, про його терміни, мету та порядок організації і проведення;
- здійснювати постійний контроль за організацією та проведенням практики, готувати пропозиції щодо її вдосконалення; копії підсумкових матеріалів практики направляти до закладу вищої освіти;
- ужити заходів щодо забезпечення належних умов праці здобувачів вищої освіти під час проходження практики.

Забороняється залучати здобувачів вищої освіти до завдань, не передбачених програмою практики та виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість.

2.2. Керівники підрозділів, у яких здобувачі вищої освіти проходять практику, зобов'язані:

- забезпечити створення належних умов для виконання програм практики в повному обсязі та контроль за їх реалізацією;
- призначити керівників практики з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний кваліфікаційний рівень, достатній практичний досвід роботи, високі ділові та моральні якості;
- представити здобувачів вищої освіти особовому складу підрозділу, роз'яснити їх правовий статус;
- провести інструктажі із здобувачами вищої освіти, ознайомити їх з оперативною обстановкою, завданнями і функціями підрозділу, його структурою, внутрішнім розпорядком, заходами особистої безпеки та правилами безпеки праці, умовами використання і застосування спецзасобів тощо;
- проводити виховну роботу із здобувачами вищої освіти;
- забезпечити здобувачів вищої освіти робочими місцями, службовими бланками, літературою тощо;
- передбачати при формуванні розпорядку робочого дня здобувачів вищої освіти час для роботи з нормативно-правовими актами (2-3 години на тиждень);

- щотижня розглядати питання організації та проведення практики здобувачів вищої освіти на нарадах, надавати їм допомогу у виконанні завдань, передбачених у програмі практики, готувати пропозиції щодо її вдосконалення;

- контролювати виконання вимог програми практики здобувачами вищої освіти, планів практики в повному обсязі;

- погоджувати та надавати на затвердження керівництву відповідного органу звіти про підсумки проведення практики (копію звіту після затвердження надсилати до закладу вищої освіти);

- затверджувати характеристики на здобувачів вищої освіти.

2.3. Керівники практики у підрозділах баз практики зобов'язані:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з оперативною обстановкою на дільниці (об'єкті, регіоні), характером і особливостями роботи;

- здійснювати практичне навчання відповідно до програми практики та плану проходження практики, проводити роботу, спрямовану на формування в здобувачів вищої освіти навичок і вмінь, що необхідні для успішного виконання поставлених завдань;

- вести щоденний облік і давати оцінку роботі здобувачів вищої освіти, контролювати виконання останніми плану проходження практики, дотримання внутрішнього розпорядку, ведення щоденників тощо;

- вивчати рівень підготовки, ділові та моральні якості здобувачів вищої освіти, їх ставлення до роботи;

- узагальнювати підсумки практики та подавати звіти на погодження відповідним керівникам підрозділів;

- складати характеристики на здобувачів вищої освіти, подавати їх на підпис керівництву підрозділу (не пізніше ніж за три дні до закінчення практики). У характеристиці мають знайти відображення обсяг та якість виконання програми практики й плану проходження практики, рівень підготовленості здобувача вищої освіти до виконання службових обов'язків і вміння реалізувати набуті знання на практиці; наявність навичок тактично правильно застосовувати спеціальні й технічні засоби, дотримуватися заходів особистої безпеки, складати службові документи; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність; професійний рівень розвитку; відношення до роботи в цілому та підсумкова оцінка за практику;

- готувати пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення практики.

2.4. Обов'язки викладачів - керівників практики:

- координація процесу проходження практики спільно з працівниками поліції – безпосередніми керівниками практики та керівниками поліції від базового органу;

- контроль за виконанням здобувачами вищої освіти програми та планів практики;
- вивчення та систематизація досвіду роботи випускників Міжнародного гуманітарного університету.

2.5. Права викладачів - керівників практики:

- здійснювати контроль за організацією та проходженням практики здобувачами вищої освіти;
- ознайомлюватися з планами практики, перевіряти ведення щоденників і надавати вказівки про внесення в них змін і доповнень до них;
- вивчати умови організації та проведення практики здобувачів вищої освіти, бути присутнім при проведенні інструктажів та доведення до їх відома заходів безпеки, спостерігати виконання ними практичних дій;
- брати участь у підведенні підсумків несення служби (виконання практичних дій) здобувачами вищої освіти;
- вносити пропозиції керівництву підрозділів баз практики щодо заохочення керівників практики з числа практичних працівників;
- отримувати інформацію про роботу молодих фахівців-випускників Університету в територіальних правоохоронних органах.

2.6. Здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- своєчасно прибути для проходження практики до відповідного територіального органу;
- виконувати передбачені програмою практики завдання у визначені терміни та скласти план роботи, який затвердити в керівника;
- дотримуватися заходів особистої безпеки, правил охорони праці і пожежної безпеки, установленого розпорядку дня;
- ознайомлюватися з нормативно-правовими актами, інструкціями, оглядами, методичними та аналітичними документами, що стосуються практичної діяльності, формами і методами роботи працівників; засвоїти функціональні обов'язки за посадою, за якою проходять практику;
- вести щоденник та щоденно звітувати безпосередньому керівникові практики про виконану роботу;
- відвідувати заняття зі службової та спеціальної підготовки;
- підготувати звіт про підсумки проведення практики за встановленою формою та подати його на погодження і затвердження.

2.7. Здобувачі вищої освіти мають право:

- ознайомлюватися з усіма службовими документами в обсязі завдань, визначених програмою практики та індивідуальними планами проходження практики;
- підписувати від свого імені підготовлені за дорученням безпосереднього

керівника практики документи;

- за згодою безпосереднього керівника практики користуватися технічними та іншими засобами, наявними у відповідному підрозділі;

- надавати пропозиції керівництву підрозділу бази практики та закладу вищої освіти щодо вдосконалення організації та проведення практики, а також діяльності практичних підрозділів.

3. Методичні рекомендації щодо проходження практики здобувачів вищої освіти у підрозділах дільничних офіцерів поліції

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти керуються основними законодавчими та нормативно-правовими актами, які викладені нижче [див. додаток А], а також настановами керівника практики.

4. Порядок підведення підсумків практики здобувачів вищої освіти та оформлення звітних матеріалів

Перелік документів, які складаються здобувачами вищої освіти в процесі практики:

- щоденник практики;
- характеристика;
- звіт за результатами практики.

За результатами практики на здобувача вищої освіти керівником практики складається характеристика, яка затверджується начальником відповідного органу бази практики, обов'язковим реквізитом якої є печатка відповідного органу.

Рекомендації щодо оформлення матеріалів практики

Щоденник практики має титульну сторінку на якій вказується назва закладу вищої освіти, факультету, кафедри, прізвище, ім'я, по-батькові здобувача вищої освіти, місто та рік. Щоденник заповнюється протягом усього строку проходження практики, у ньому відображаються організаційні, а також адміністративно-процесуальні дії та рішення, які провадяться чи приймаються здобувачем вищої освіти щодня.

Характеристика складається керівником практики від органу бази практики та містить оцінку результатів проходження практики здобувачем вищої освіти, затверджуються начальником органу бази практики, підпис якого скріплюється печаткою.

У характеристиці мають знайти відображення обсяг, якість виконання програми та індивідуального плану проходження практики, рівень підготовленості здобувача вищої освіти до виконання службових обов'язків і вміння реалізувати набуті знання на практиці; наявність навичок тактично правильно застосовувати спеціальні й технічні засоби, дотримуватися заходів особистої безпеки, складати службові документи; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність; професійний рівень розвитку; відношення до роботи в цілому та

підсумкова оцінка за практику.

Після закінчення практики складається звіт, в якому відображено результати практики. У звіті необхідно вказати назву органу, у якому проходив практику, результати виконання завдань практики (зокрема, з огляду на виконання плану практики) та досягнення її мети, зокрема що конкретно виконувалось, які необхідні уміння та навички були набуті під час виконання обов'язків старшого дільничного офіцера поліції. Крім того, здобувачем вищої освіти можуть висловлюватись пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу та заходи щодо оптимізації практики, труднощі та недоліки, які мали місце під час її проходження. До звіту додаються процесуальні документи.

Додаток А
ВИТЯГИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ
ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Закон України «Про Національну поліцію»
(витяг)

Стаття 1. Національна поліція України

1. Національна поліція України (далі – поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

2. Діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом.

Стаття 2. Завдання поліції

1. Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидії злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Стаття 18. Основні обов'язки поліцейського

1. Поліцейський зобов'язаний:

- 1) неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського;
- 2) професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва;
- 3) поважати і не порушувати прав і свобод людини;
- 4) надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я;
- 5) зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків;
- 6) інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді.

2. Поліцейський на всій території України незалежно від посади, яку він займає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій зобов'язаний вжити необхідних заходів з метою рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, і повідомити про це найближчий орган поліції.

3. Звертаючись до особи, або у разі звернення особи до поліцейського, поліцейський зобов'язаний назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на її вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук.

4. Додаткові обов'язки, пов'язані з проходженням поліцейським служби в поліції, можуть бути покладені на нього виключно законом.

Стаття 23. Основні повноваження поліції

1. Поліція відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень;

- 2) виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення;
- 3) вживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення;
- 4) вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення;
- 5) здійснює своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події;
- 6) здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності;
- 7) розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом;
- 8) у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання;
- 9) доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;
- 10) вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях;
- 11) регулює дорожній рух та здійснює контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;
- 12) здійснює супроводження транспортних засобів у випадках, визначених законом;
- 13) видає відповідно до закону дозволи на рух окремих категорій транспортних засобів; у випадках, визначених законом, видає та погоджує дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху;
- 14) вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я;
- 15) вживає заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе; встановлює особу за невпізнаним трупом;
- 16) забезпечує безпеку взятих під захист осіб на підставах та в порядку, визначених законом;
- 17) у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі;
- 18) вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі;
- 19) здійснює охорону об'єктів права державної власності у випадках та порядку, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами, а також бере участь у здійсненні державної охорони;
- 20) здійснює на договірних засадах охорону фізичних осіб та об'єктів права приватної і комунальної власності;
- 21) здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ;
- 22) здійснює у визначеному законом порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї,

боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин;

23) здійснює контроль у межах своєї компетенції, визначеної законом, за дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення;

24) бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх введення на всій території України або в окремій місцевості;

25) виконує в межах компетенції запити органів правопорядку (правоохоронних органів) інших держав або міжнародних організацій поліції відповідно до закону та міжнародних договорів України;

26) здійснює оперативно-розшукову діяльність відповідно до закону;

27) вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), здійснює привід осіб за рішенням тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, а також вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю державних виконавців, приватних виконавців та інших осіб, які беруть участь у вчиненні виконавчих дій, здійснює привід у виконавчому провадженні, здійснює розшук боржника чи дитини у виконавчому провадженні у випадках, передбачених законом або рішенням суду.

Залучення для проведення виконавчих дій працівників поліції здійснюється за вмотивованою постановою виконавця, яка надсилається керівнику територіального органу поліції за місцем проведення відповідної виконавчої дії. Відмова у залученні поліції для проведення виконавчих дій допускається лише з підстав залучення особового складу даного територіального органу поліції до припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень, а також для подолання наслідків масштабних аварій чи інших масштабних надзвичайних ситуацій;

28) забезпечує інформування Комісії з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, про хід досудового розслідування, вжиття заходів для розшуку осіб, зниклих безвісти, у тому числі осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, для внесення даних до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин;

29) виявляє транспортні засоби особистого користування, тимчасово ввезені на митну територію України громадянами більш як на 30 діб та не зареєстровані в Україні у встановлені законодавством строки;

30) вживає заходів для виявлення неправомірного керування транспортними засобами, щодо яких порушено обмеження, встановлені Митним кодексом України, а саме: порушено строки їх тимчасового ввезення та/або переміщення в митному режимі транзиту; транспортні засоби використовуються для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні; транспортні засоби передано у володіння, користування або розпорядження особам, які не ввозили їх на митну територію України або не поміщували в митний режим транзиту, а також заходів для виявлення неправомірного розкомплектування таких транспортних засобів.

31) на підставі відповідної постанови Уповноваженого із захисту державної мови вживає заходів для забезпечення здійснення Уповноваженим із захисту державної мови своїх повноважень, у тому числі сприяє збору фактичних даних про наявність або відсутність у діях (бездіяльності) певних осіб ознак порушення вимог Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

Залучення працівників поліції здійснюється за вмотивованим зверненням Уповноваженого із захисту державної мови, в якому має зазначатися, які саме дії пропонується вчинити працівникам поліції. Таке звернення надсилається керівнику територіального органу поліції за місцем вчинення визначених у зверненні дій;

33) у межах своєї компетенції здійснюють нагляд за дотриманням порядку виходу домашніх тварин (собак) у громадських місцях, за дотриманням вимог у сфері захисту тварин від жорстокого поводження та вживають відповідних заходів у разі порушення законодавства у цій сфері;

34) здійснює у взаємодії зі Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною спеціальною службою транспорту, Службою безпеки України боротьбу з диверсійно-розвідувальними силами агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями;

35) сприяє Державній прикордонній службі України у виявленні каналів незаконного перетинання державного кордону, переміщення зброї, боєприпасів, вибухових речовин та разом із відповідними правоохоронними органами ліквідує такі канали.

ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ

Стаття 29. Вимоги до поліцейського заходу

1. Поліцейський захід – це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

2. Поліцейський захід застосовується виключно для виконання повноважень поліції. Обраний поліцейський захід має бути законним, необхідним, пропорційним та ефективним.

3. Обраний поліцейський захід є законним, якщо він визначений законом. Поліцейському заборонено застосовувати будь-які інші заходи, ніж визначені законами України.

4. Обраний поліцейський захід є необхідним, якщо для виконання повноважень поліції неможливо застосувати інший захід або його застосування буде неефективним, а також якщо такий захід заподіє найменшу шкоду як адресату заходу, так і іншим особам.

5. Застосований поліцейський захід є пропорційним, якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам і свободам людини або інтересам суспільства чи держави, не перевищує блага, для захисту якого він застосований, або створеної загрози заподіяння шкоди.

6. Обраний поліцейський захід є ефективним, якщо його застосування забезпечує виконання повноважень поліції.

7. Поліцейський захід припиняється, якщо досягнуто мети його застосування, якщо неможливість досягнення мети заходу є очевидною або якщо немає необхідності у подальшому застосуванні такого заходу.

Стаття 30. Види поліцейських заходів

1. Поліція для виконання покладених на неї завдань вживає заходів реагування на правопорушення, визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним процесуальним кодексом України, на підставі та в порядку, визначених законом.

2. Поліція для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення також застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та заходи примусу, визначені цим Законом.

3. Поліція для виконання покладених на неї завдань може застосовувати інші заходи, визначені окремими законами.

4. Якщо поліцейського неможливо ідентифікувати за зовнішніми ознаками, він зобов'язаний пред'явити особі документ, що посвідчує його повноваження.

Стаття 31. Превентивні поліцейські заходи

1. Поліція може застосовувати такі превентивні заходи:

- 1) перевірка документів особи;
- 2) опитування особи;
- 3) поверхнева перевірка і огляд;
- 4) зупинення транспортного засобу;
- 5) вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території;
- 6) обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;
- 7) проникнення до житла чи іншого володіння особи;
- 8) перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ;
- 9) застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;
- 10) перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;
- 11) поліцейське піклування.

2. Під час проведення превентивних поліцейських заходів поліція зобов'язана повідомити особі про причини застосування до неї превентивних заходів, а також довести до її відома нормативно-правові акти, на підставі яких застосовуються такі заходи.

Стаття 32. Перевірка документів особи

1. Поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у таких випадках:

- 1) якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи;
- 2) якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення;
- 3) якщо особа перебуває на території чи об'єкті із спеціальним режимом або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;
- 4) якщо в особі є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо;
- 5) якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події;
- 6) якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення.

Стаття 33. Опитування особи

1. Поліцейський може опитати особу, якщо існує достатньо підстав вважати, що вона володіє інформацією, необхідною для виконання поліцейських повноважень.

Для опитування поліцейський може запросити особу до поліцейського приміщення.

2. Надання особою інформації є добровільним. Особа може відмовитися від надання інформації. Проведення опитування неповнолітніх допускається тільки за участю батьків (одного з них), іншого законного представника або педагога.

3. Перед проведенням опитування особи поліцейський роз'яснює їй підстави та мету застосування поліцейського заходу, якщо це не перешкодить виконанню поліцією повноважень, покладених на неї цим Законом.

Стаття 34. Поверхнева перевірка

1. Поверхнева перевірка як превентивний поліцейський захід є здійсненням візуального огляду особи, проведенням по поверхні вбрання особи рукою, спеціальним приладом або засобом, візуальним оглядом речі або транспортного засобу.

2. Поліцейський для здійснення поверхневої перевірки особи може зупиняти осіб та/або оглядати їх, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа має при собі річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб.

3. Поверхнева перевірка здійснюється поліцейським відповідної статі. У невідкладних випадках поверхневу перевірку може здійснити будь який поліцейський лише з використанням спеціального приладу або засобу.

4. Поліцейський може здійснювати поверхневу перевірку речі або транспортного засобу:

1) якщо існує достатньо підстав вважати, що в транспортному засобі знаходиться правопорушник або особа, свобода якої обмежується в незаконний спосіб;

2) якщо існує достатньо підстав вважати, що в транспортному засобі знаходиться річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб;

3) якщо існує достатньо підстав вважати, що річ або транспортний засіб є знаряддям вчинення правопорушення та/або знаходиться в тому місці, де може бути скоєно кримінальне правопорушення, для запобігання якого необхідно провести поверхневу перевірку.

5. Поверхнева перевірка речі або транспортного засобу здійснюється шляхом візуального огляду речі та/або транспортного засобу або візуального огляду салону та багажника транспортного засобу. Поліцейський при

здійсненні поверхневої перевірки має право вимагати відкрити кришку багажника та/або двері салону.

6. Під час поверхневої перевірки речі або транспортного засобу особа повинна самостійно показати поліцейському вміст особистих речей чи транспортного засобу.

7. При виявленні в ході поверхневої перевірки будь-яких слідів правопорушення поліцейський забезпечує їх схоронність та огляд відповідно до вимог статті 237 Кримінального процесуального кодексу України.

Стаття 35. Зупинення транспортного засобу

1. Поліцейський може зупиняти транспортні засоби у разі:

- 1) якщо водій порушив Правила дорожнього руху;
- 2) якщо є очевидні ознаки, що свідчать про технічну несправність транспортного засобу;
- 3) якщо є інформація, що свідчить про причетність водія або пасажирів транспортного засобу до вчинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення, або якщо є інформація, що свідчить про те, що транспортний засіб чи вантаж можуть бути об'єктом чи знаряддям учинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення;
- 4) якщо транспортний засіб перебуває в розшуку;
- 5) якщо необхідно здійснити опитування водія чи пасажирів про обставини вчинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення, свідками якого вони є або могли бути;
- 6) якщо необхідно залучити водія транспортного засобу до надання допомоги іншим учасникам дорожнього руху або поліцейським або як свідка під час оформлення протоколів про адміністративні правопорушення чи матеріалів дорожньо-транспортних пригод;
- 7) якщо уповноважений орган державної влади прийняв рішення про обмеження чи заборону руху;
- 8) якщо спосіб закріплення вантажу на транспортному засобі створює небезпеку для інших учасників дорожнього руху;
- 9) порушення порядку визначення і використання на транспортному засобі спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв;
- 10) якщо зупинка транспортного засобу, який зареєстрований в іншій країні, здійснюється з метою виявлення його передачі у володіння, користування або розпорядження особам, які не ввозили такий транспортний засіб на митну територію України або не поміщували в митний режим транзиту.

2. Поліцейський зобов'язаний зупиняти транспортні засоби у разі:

- 1) якщо є інформація, що свідчить про порушення власником транспортного засобу митних правил, виявлені митними органами відповідно до Митного кодексу України, а саме: порушення строків тимчасового ввезення та/або переміщення в митному режимі транзиту іншого транспортного засобу особистого користування, використання такого транспортного засобу для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні, розкомплектування чи передачу у володіння, користування або розпорядження такого транспортного засобу особам, які не ввозили такий транспортний засіб на митну територію України або не поміщували в митний режим транзиту;
- 2) якщо є інформація, що свідчить про те, що транспортний засіб, який зареєстрований в іншій країні, не зареєстрований в Україні у встановлені законодавством строки чи перебуває на території України з порушенням строків тимчасового ввезення та/або переміщення в митному режимі транзиту, чи використовується для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні, чи переданий у володіння, користування або розпорядження особам, які не ввозили такий транспортний засіб на митну територію України або не поміщували в митний режим транзиту.

3. Поліцейський зобов'язаний поінформувати водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинки, визначеної у цій статті.

Стаття 36. Вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію

1. Поліцейський уповноважений вимагати від особи (осіб) залишити визначене місце на певний строк або заборонити чи обмежити особам доступ до визначеної території або об'єктів, якщо це необхідно для забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони життя і здоров'я людей, для збереження та фіксації слідів правопорушення.

2. Поліцейський може обмежувати або забороняти рух транспорту і пішоходів на окремих ділянках вулиць і автомобільних доріг у разі затримання осіб відповідно до закону, під час аварій, інших надзвичайних ситуацій, якщо це необхідно для забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони життя і здоров'я людей.

Стаття 37. Обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю

1. Поліція уповноважена затримувати особу на підставах, у порядку та на строки, визначені Конституцією України, Кримінальним процесуальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення, а також іншими законами України.

2. Відлік часу утримання затриманої фізичної особи в спеціально відведених для цього приміщеннях рахується з моменту її фактичного затримання.

3. У випадках, визначених частиною другою цієї статті, поліцейські повинні негайно викликати медичних працівників до місця фактичного знаходження таких осіб, а також, за можливості, поінформувати членів сім'ї.

4. Поліцейський може тимчасово обмежити фактичне володіння річчю або пересування транспортного засобу для запобігання небезпеці, якщо є достатні підстави вважати, що річ або транспортний засіб можуть бути використані особою з метою посягання на своє життя і здоров'я або на життя чи здоров'я іншої людини, або пошкодження чужої речі. На вимогу особи поліцейський зобов'язаний повідомити про причини застосування ним відповідних заходів.

Обмеження фактичного володіння річчю здійснюється на підставах та в порядку, визначених Кримінальним процесуальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення.

5. Обмеження фактичного володіння річчю здійснюється шляхом вилучення речі в її фактичного володільця, обмеження її перенесення або перевезення.

Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про тимчасове обмеження фактичного володіння річчю особи, а також зобов'язаний скласти протокол про здійснення тимчасового обмеження фактичного володіння річчю та вручити протокол цій особі.

6. Тимчасове обмеження пересування особи та перенесення або перевезення речі негайно припиняється, якщо немає необхідності здійснювати такий захід

Стаття 38. Проникнення до житла чи іншого володіння особи

1. Поліція може проникнути до житла чи іншого володіння особи без вмотивованого рішення суду лише в невідкладних випадках, пов'язаних із:

- 1) рятуванням життя людей та цінного майна під час надзвичайних ситуацій;
- 2) безпосереднім переслідуванням осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення;
- 3) припиненням злочину, що загрожує життю осіб, які знаходяться в житлі або іншому володінні.

2. Проникнення поліцейського до житла чи іншого володіння особи не може обмежувати її права користуватися власним майном.

3. Про застосування вказаного поліцейського заходу обов'язково складається протокол.

Стаття 39. Перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ

1. Поліція в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України, може оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб, фізичних осіб (у тому числі фізичних осіб – підприємців) чи їх уповноважених представників приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання.

2. Поліція може оглядати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, що знаходяться у фізичних та юридичних осіб, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання та використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання.

3. Поліція відповідно до порядку, визначеного Міністерством внутрішніх справ України, вилучає зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також опечатує і закриває об'єкти, де вони зберігаються чи використовуються (у тому числі стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стенди, підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, магазини, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних

засобів, правил поведження з ними та їх застосування) у випадку виявлення порушення правил поведження з ними та правил їх використання, що загрожують публічній безпеці, до усунення таких порушень.

4. Поліція інформує відповідний орган Міністерства внутрішніх справ України в одноденний строк про кожен факт виявленого порушення правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, вибухових речовин та матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ.

Стаття 40. Застосування технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису

1. Поліція для забезпечення публічної безпеки і порядку може закріплювати на форменому одязі, службових транспортних засобах, монтувати/розміщувати по зовнішньому периметру доріг і будівель автоматичну фото- і відеотехніку, а також використовувати інформацію, отриману із автоматичної фото- і відеотехніки, що знаходиться в чужому володінні, з метою:

- 1) попередження, виявлення або фіксування правопорушення, охорони громадської безпеки та власності, забезпечення безпеки осіб;
- 2) забезпечення дотримання правил дорожнього руху.

2. Інформація про змонтовану/розміщену автоматичну фототехніку і відеотехніку повинна бути розміщена на видному місці.

Стаття 41. Поліцейське піклування

1. Поліцейське піклування може здійснюватися щодо:

- 1) неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду;
- 2) особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення;
- 3) особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі;
- 4) особи, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі.

Поліцейське піклування має наслідком щодо:

- 1) осіб, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, – передання батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування;
- 2) осіб, зазначених у пунктах 2, 3 частини першої цієї статті, – передання відповідному закладу;
- 3) осіб, зазначених у пункті 4 частини першої цієї статті, – передання у спеціальний лікувальний заклад чи до місця проживання.

2. Поліцейський зобов'язаний негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підставу застосування поліцейського заходу, а також роз'яснити право отримувати медичну допомогу, давати пояснення, оскаржувати дії поліцейського, негайно повідомити інших осіб про її місце перебування.

Повідомлення про права і їх роз'яснення поліцейським може не проводитися у випадку, коли є достатні підстави вважати, що особа не може усвідомлювати свої дії і керувати ними.

3. Поліцейський уповноважений вилучити у особи зброю чи інші предмети, якими особа може завдати шкоди оточуючим чи собі, незалежно від того, чи заборонені вони в обігу.

Поліцейському заборонено здійснювати обшук особи, щодо якої здійснюється поліцейське піклування.

4. Про застосування поліцейського піклування складається протокол, в якому зазначаються: місце, дата і точний час (година і хвилини) застосування поліцейського заходу; підстави застосування; опис вилученої зброї чи інших предметів; клопотання, заяви чи скарги особи, якщо такі надходили, наявність чи відсутність видимих тілесних ушкоджень.

Протокол підписується поліцейським і особою. Копія протоколу негайно під розпис вручається особі. Протокол може не надаватися особі для підписання, а його копія – вручатися особі у випадку, коли є достатні підстави вважати, що вона не може усвідомлювати свої дії і керувати ними. У такому випадку протокол надається особі чи органу, передбаченому абзацом другим частини першої цієї статті.

5. Про кожне застосування поліцейського заходу поліцейський одразу повідомляє за допомогою технічних засобів відповідального поліцейського в підрозділі поліції.

У разі наявності достатніх підстав вважати, що передання особи тривало довше, ніж це необхідно, відповідальний поліцейський в підрозділі поліції зобов'язаний провести перевірку для вирішення питання про відповідальність винуватих у цьому осіб.

6. Поліцейський зобов'язаний надати особі можливість негайно повідомити про своє місце перебування близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб за вибором цієї особи.

Поліцейський зобов'язаний негайно повідомити батьків або усиновителів, опікунів, піклувальників, орган опіки та піклування про місце перебування неповнолітньої особи.

Стаття 42. Поліцейські заходи примусу

1. Поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу:

- 1) фізичний вплив (сила);
- 2) застосування спеціальних засобів;
- 3) застосування вогнепальної зброї.

2. Фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників.

3. Спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу – це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин.

4. Для виконання своїх повноважень поліцейські можуть використовувати такі спеціальні засоби:

- 1) гумові та пластикові кийки;
- 2) електрошокові пристрої контактної та контактно-дистанційної дії;
- 3) засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо);
- 4) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії;
- 5) засоби примусової зупинки транспорту;
- 6) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби;
- 7) службові собаки та службові коні;
- 8) пристрої, гранати та боеприпаси світлозвукової дії;
- 9) засоби акустичного та мікрохвильового впливу;
- 10) пристрої, гранати, боеприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень;
- 11) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;
- 12) засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами;
- 13) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби.

5. Поліцейський за жодних обставин не може застосовувати заходи примусу, не визначені цим Законом.

6. Не є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронезилетів та іншого спеціального екіпірування).

7. Поліцейський зобов'язаний негайно зупинити застосування певного виду заходу примусу в момент досягнення очікуваного результату.

8. Норми забезпечення підрозділів поліції спеціальними засобами та вогнепальною зброєю встановлюються Міністром внутрішніх справ України.

Стаття 43. Порядок застосування поліцейських заходів примусу

1. Поліцейський зобов'язаний заздалегідь попередити особу про застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї і надати їй достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського, крім випадку, коли зволікання може спричинити посягання на життя і здоров'я особи чи та/або поліцейського або інші тяжкі наслідки, або в ситуації, що склалася, таке попередження є невиправданим або неможливим.

2. Попередження може бути зроблено голосом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей - через гучномовні установки, підсилювачі звуку.

3. Вид та інтенсивність застосування заходів примусу визначаються з урахуванням

конкретної ситуації, характеру правопорушення та індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення.

4. Поліцейські зобов'язані надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу.

5. Заборонено застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї до жінок з явними ознаками вагітності, малолітніх осіб,

осіб з явними ознаками обмежених можливостей або старості, крім випадків учинення ними збройного чи групового нападу, учинення збройного опору поліцейському, що загрожує життю і здоров'ю інших осіб або поліцейських, якщо відбити такий напад або опір іншими способами і засобами неможливо.

Стаття 44. Застосування фізичної сили

1. Поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом.

2. Поліцейський зобов'язаний письмово повідомити свого керівника, а той зобов'язаний повідомити прокурора про завдання особі тілесних ушкоджень унаслідок застосування фізичної сили.

Стаття 45. Застосування спеціальних засобів

1. Поліцейський для забезпечення публічної безпеки і порядку застосовує спеціальні засоби, визначені цим Законом.

2. Поліцейський уповноважений застосовувати спеціальні засоби тільки у разі, якщо він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

3. Загальні правила застосування спеціальних засобів:

1) кайданки та інші засоби обмеження рухомості застосовуються:

а) до особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення та чинить опір поліцейському або намагається втекти;

б) під час затримання особи;

в) під час конвоювання (доставляння) затриманого або заарештованого;

г) якщо особа своїми небезпечними діями може завдати шкоду собі і оточуючим;

г) проведення процесуальних дій з особами у випадках, коли вони можуть створити реальну небезпеку оточуючим або собі;

2) гумові та пластикові кийки застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) затримання особи, яка вчинила правопорушення і чинить злісну непокору законній вимозі поліцейського;

в) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

3) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії,

застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

4) засоби примусової зупинки транспорту застосовуються для примусової зупинки транспортного засобу, водій якого не виконав законні вимоги поліцейського щодо зупинки транспортного засобу, або якщо дії водія транспортного засобу створюють загрозу життю чи здоров'ю людини;

5) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень застосовуються для:

а) затримання особи;

б) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи, яка знаходиться у приміщенні;

б) електрошокові пристрої контактної та контактної-дистанційної дії застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) відбиття нападу тварини, що загрожує життю і здоров'ю особи чи поліцейського;

7) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби застосовуються для:

а) маркування особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

б) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень з

метою подальшого виявлення осіб та затримання, а також контролю за переміщенням речей;

8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії, засоби акустичного та мікрохвильового впливу застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) затримання особи, яка чинить збройний опір, або з метою примусити таку особу залишити територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), де перебуває така особа;

в) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи, яка знаходиться у приміщенні;

9) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби застосовуються для:

а) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

б) відбиття групового нападу, що загрожує життю та здоров'ю людей;

в) примусової зупинки транспортного засобу, водій якого не виконав законні вимоги поліцейського зупинитися;

г) затримання озброєної особи, яка підозрюється у вчиненні злочину;

10) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, застосовуються для:

а) захисту від нападу, що загрожує життю та здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

б) відбиття збройного нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також для звільнення їх у разі захоплення;

в) затримання особи, яка підозрюється у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

г) затримання особи, яка чинить збройний опір або намагається втекти з-під варти;

г) затримання озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю чи здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

д) подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил;

е) знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

є) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

ж) відбиття групового нападу, що загрожує життю чи здоров'ю людей;

11) засоби, споряджені безпечними димоутворювальними препаратами, застосовуються для:

а) забезпечення маскуванню дій поліцейських, спрямованих на затримання особи, яка чинить збройний опір, або для того, щоб примусити таку особу залишити територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), на якій вона перебуває;

б) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи;

12) службовий собака застосовується під час:

а) патрулювання;

б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

в) під час конвоювання (доставлення) затриманої або заарештованої особи;

г) для відбиття нападу на особу та/або поліцейського;

13) службовий кінь застосовується під час:

а) патрулювання;

б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення.

4. Поліції (поліцейському) заборонено:

1) наносити удари гумовими (пластиковими) кийками по голові, шиї, ключичній ділянці, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт;

2) під час застосування засобів, споряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, здійснювати прицільну стрільбу по людях, розкидання і відстрілювання гранат у натовп, повторне застосування їх у межах зони ураження в період дії цих речовин;

3) відстрілювати патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, з порушенням визначених технічними характеристиками вимог щодо відстані від особи та стрільби в окремі частини голови і тіла людини;

4) застосовувати водомети при температурі повітря нижче +10°C;

5) застосовувати засоби примусової зупинки транспорту для примусової зупинки мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, транспортного засобу, що здійснює пасажирські перевезення, а також застосовувати такі засоби на гірських шляхах або ділянках шляхів з обмеженою видимістю, залізничних переїздах, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях;

б) застосовувати кайданки більше ніж 2 години безперервного використання або без послаблення їх тиску.

5. Застосування малогабаритного підривного пристрою для відкриття приміщень є виправданим, якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам та інтересам, є меншою, ніж шкода, яку вдалося відвернути.

6. Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про застосування до особи спеціального засобу.

Якщо поліцейський заподіяв особі поранення або каліцтво внаслідок застосування до неї спеціального засобу, керівник такого поліцейського зобов'язаний негайно повідомити про це відповідного прокурора.

7. Допустимі параметри спеціальних засобів у частині їх фізичного, хімічного та іншого впливу на організм людини визначаються уповноваженими установами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

8. Правила зберігання, носіння та застосування спеціальних засобів, що є на озброєнні поліції, визначаються нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України.

Стаття 46. Застосування вогнепальної зброї

1. Застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу.

2. Поліцейський уповноважений на зберігання, носіння вогнепальної зброї, а також на її застосування і використання лише за умови що він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

3. Порядок зберігання і носіння вогнепальної зброї, що знаходиться в розпорядженні поліцейського, перелік вогнепальної зброї та боєприпасів, що використовуються в діяльності поліції, та норми їх належності встановлюються Міністром внутрішніх справ України.

4. Поліцейський уповноважений у виняткових випадках застосовувати вогнепальну зброю:

1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;

2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;

3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;

4) для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;

5) для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

б) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського;

7) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського.

5. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки після попередження про необхідність припинення протиправних дій і намір використання заходу примусу, визначеного цією статтею.

Застосування вогнепальної зброї без попередження допускається:

1) при спробі особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;

2) у разі збройного нападу, а також у разі раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів або інших засобів, що загрожують життю чи здоров'ю людей;

3) якщо особа, затримана або заарештована за вчинення особливо тяжкого чи тяжкого злочину, втікає із застосуванням транспортного засобу;

4) якщо особа чинить збройний опір;

5) для припинення спроби заволодіти вогнепальною зброєю.

7. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки з метою

заподіяння особі такої шкоди, яка є необхідною і достатньою в такій обстановці, для негайного відвернення чи припинення збройного нападу.

8. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю у разі збройного нападу, якщо відвернення чи припинення відповідного нападу неможливо досягнути іншими засобами.

9. Поліцейському заборонено застосовувати вогнепальну зброю в місцях, де може бути завдано шкоди іншим особам, а також у вогнєнебезпечних та вибухонебезпечних місцях, крім випадків необхідності відбиття нападу або крайньої необхідності.

10. Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомляти свого керівника про застосування вогнепальної зброї, а також негайно повідомити свого керівника про активне застосування вогнепальної зброї, який, у свою чергу, зобов'язаний поінформувати центральний орган управління поліції та відповідного прокурора.

11. Поліцейський може взяти до рук вогнепальну зброю і привести її у готовність, якщо вважає, що в обстановці, що склалася, можуть виникнути підстави для її застосування.

12. Під час затримання осіб, щодо яких у поліцейського виникла підозра у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, а також під час перевірки документів у таких осіб поліцейський може привести в готовність вогнепальну зброю та попередити особу про можливість її застосування.

Спроба особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену поліцейським відстань, чи доторкнутися до зброї є підставою для застосування вогнепальної зброї поліцейським.

13. Поліцейський може використати вогнепальну зброю для подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил, або для знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю поліцейського та інших осіб.

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (витяг)

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) дитина-кривдник – особа, яка не досягла 18 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

2) дитина, яка постраждала від домашнього насильства (далі – постраждала дитина), – особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі або стала свідком (очевидцем) такого насильства;

3) домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь;

4) економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

5) запобігання домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих дітей, викорінення дискримінаційних уявлень

про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються;

б) кривдник – особа, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

7) обмежувальний припис стосовно кривдника – встановлений у судовому порядку захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи;

8) особа, яка постраждала від домашнього насильства (далі – постраждала особа), – особа, яка зазнала домашнього насильства у будь-якій формі;

9) оцінка ризиків – оцінювання вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи;

10) програма для кривдника - комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків, у тому числі до виховання дітей, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків;

11) програма для постраждалої особи – комплекс заходів, спрямованих на позбавлення емоційної залежності, невпевненості у собі та формування у постраждалої особи здатності відстоювати власну гідність, захищати свої права у приватних стосунках, у тому числі за допомогою уповноважених органів державної влади, органів місцевого самоврядування;

12) протидія домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки;

13) профілактичний облік – здійснення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України організаційно-практичних заходів щодо контролю за поведінкою кривдника з метою недопущення повторного вчинення домашнього насильства, за дотриманням ним тимчасових обмежень його прав та виконанням обов'язків, покладених на нього у зв'язку із вчиненням домашнього насильства;

14) психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі

дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

15) сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

16) терміновий заборонний припис стосовно кривдника – спеціальний захід протидії домашньому насильству, що вживається уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України як реагування на факт домашнього насильства та спрямований на негайне припинення домашнього насильства, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення такого насильства;

17) фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Стаття 3. Сфера дії законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству

1. Предметом регулювання цього Закону є правовідносини, що виникають у процесі

запобігання та протидії домашньому насильству.

2. Дія законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству незалежно від факту спільного проживання поширюється на таких осіб:

- 1) подружжя;
- 2) колишнє подружжя;
- 3) наречені;
- 4) мати (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя) та інший з подружжя (колишнього подружжя);
- 5) особи, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою, їхні батьки та діти;
- 6) особи, які мають спільну дитину (дітей);
- 7) батьки (мати, батько) і дитина (діти);
- 8) дід (баба) та онук (онука);
- 9) прадід (прабаба) та правнук (правнучка);
- 10) вітчим (мачуха) та пасинок (падчерка);
- 11) рідні брати і сестри;
- 12) інші родичі: дядько (тітка) та племінник (племінниця), двоюрідні брати і сестри, двоюрідний дід (баба) та двоюрідний онук (онука);
- 13) діти подружжя, колишнього подружжя, наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими;
- 14) опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають (перебували) під опікою, піклуванням;
- 15) прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхні діти та прийомні діти, діти-вихованці, діти, які проживають (проживали) в сім'ї патронатного вихователя.

3. Дія законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству поширюється також на інших родичів, інших осіб, які пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, за умови спільного проживання, а також на суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Стаття 6. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

1. Суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, є:

- 1) спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- 2) інші органи та установи, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- 3) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб;
- 4) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

2. Спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є:

- 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- 2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- 3) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, у тому числі їх структурні підрозділи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- 4) сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

3. До інших органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, належать:

- 1) служби у справах дітей;
- 2) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України;
- 3) органи управління освітою, заклади, установи та організації системи освіти;

- 4) органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я;
- 5) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- 6) суди;
- 7) прокуратура;
- 8) уповноважені органи з питань пробації.

4. До загальних служб підтримки постраждалих осіб належать заклади, які, у тому числі, надають допомогу постраждалим особам:

- 1) центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- 2) притулки для дітей;
- 3) центри соціально-психологічної реабілітації дітей;
- 4) соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка);
- 5) центри соціально-психологічної допомоги;
- 6) територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг);
- 7) інші заклади, установи та організації, які надають соціальні послуги постраждалим особам.

До спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб належать притулки для постраждалих осіб, центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб, кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам та особам, які постраждали від насильства за ознакою статі, а також заклади та установи, призначені виключно для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі.

5. У здійсненні заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема виявленні фактів домашнього насильства, наданні допомоги та захисту постраждалим особам, можуть брати участь

підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, громадські об'єднання та іноземні неурядові організації, фізичні особи - підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги, у тому числі послуги патронату над дітьми.

Стаття 10. Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

1. До повноважень уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать:

- 1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;
- 2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, у тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України;
- 3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;
- 4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників;
- 5) взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством;
- 6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;
- 7) анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством;
- 8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 цього Закону;
- 9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та

протидії домашньому насильству.

2. Уповноважені підрозділи органів Національної поліції України здійснюють повноваження у сфері запобігання та протидії домашньому насильству з урахуванням міжнародних стандартів реагування правоохоронних органів на випадки домашнього насильства та оцінки ризиків.

Поліцейські можуть проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинюваного акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи.

Стаття 24. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству До спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству належать:

- 1) терміновий заборонний припис стосовно кривдника;
- 2) обмежувальний припис стосовно кривдника;
- 3) взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи;
- 4) направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» (витяг)

Стаття 1. Поняття адміністративного нагляду

Адміністративний нагляд – це система тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюються органами Національної поліції.

Стаття 3. Особи, щодо яких встановлюється адміністративний нагляд Адміністративний нагляд встановлюється щодо повнолітніх осіб:

{Пункт "а" статті 3 виключено на підставі Закону № 1105-IV від 10.07.2003}

б) засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила, що вони вперто не бажають стати на шлях виправлення і залишаються небезпечними для суспільства;

в) засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо вони після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження органів Національної поліції, систематично порушують громадський порядок і права інших громадян, вчиняють інші правопорушення;

г) засуджених до позбавлення волі за один із злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

г) засуджених до позбавлення волі за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

Стаття 4. Підстави для встановлення адміністративного нагляду Підставами для встановлення адміністративного нагляду є:

а) вирок суду, що набрав законної сили, – щодо осіб, зазначених у пунктах «г» і «г» статті 3 цього Закону;

б) матеріали установ виконання покарань – щодо осіб, зазначених у пункті «б» статті 3 цього Закону;

в) матеріали органів Національної поліції – щодо осіб, зазначених у пункті «в» статті 3 цього Закону.

Наказ МВС України від 28.07.2017 № 650 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції»

(витяг)

Завдання, основні напрями діяльності та повноваження дільничних офіцерів поліції

1. Завданнями ДОП є:

1) діяльність, що ґрунтується на принципі взаємодії з населенням на засадах партнерства та має на меті співпрацю з громадянами, громадськими організаціями, установами, підприємствами різних форм власності;

2) взаємодія з органами державної влади та місцевого самоврядування, населенням й утвореними відповідно до чинного законодавства громадськими формуваннями з охорони громадського порядку;

3) виконання завдань, спрямованих на дотримання прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;

4) ужиття заходів для взяття на облік осіб, щодо яких здійснюється превентивна (профілактична) робота, підтримання в актуальному стані інформаційних підсистем ЄІС МВС;

5) співпраця з групами реагування патрульної поліції (далі - ГРПП) щодо застосування превентивних (профілактичних) заходів щодо осіб, які схильні до вчинення правопорушень та/або перебувають на профілактичних обліках поліції;

6) інформування чергової частини органу (підрозділу) поліції у разі отримання від населення відомостей про осіб, які мають наміри вчинити кримінальні правопорушення або їх учинили, розшукуваних злочинців, осіб, які зникли безвісти;

7) організація та контроль діяльності помічника ДОП, що полягає в плануванні роботи, наданні відповідних доручень та навчанні методиці й тактиці роботи на поліцейській дільниці, перевірці якості, повноти та об'єктивності складених ним матеріалів;

8) підтримання професійного рівня шляхом навчання в системі службової підготовки та самопідготовки;

9) регулювання дорожнього руху та здійснення контролю за дотриманням його учасниками Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 (із змінами) (далі - ПДР);

10) здійснення досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання.

2. Основні напрями діяльності ДОП:

1) здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень;

2) виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття у межах компетенції заходів для їх усунення;

3) ужиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення;

4) здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події;

5) у випадках, визначених законом, здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, прийняття рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечення їх виконання;

6) доставляння у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;

7) ужиття всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я, а також особам, які постраждали від торгівлі людьми;

8) ужиття заходів для запобігання та протидії домашньому насильству і його припинення;

9) здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система;

10) взаємодія відповідно до законодавства у межах контрольованих прикордонних районів з дільничними інспекторами прикордонної служби щодо проведення превентивних заходів з протидії нелегальній міграції та іншій протиправній діяльності на державному кордоні, отримання інформації про шляхи проникнення та накопичення контрабандних товарів, а також мешканців населених пунктів, розташованих поблизу державного кордону, які здійснюють незаконні операції з переміщення товарів;

11) вжиття заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), а також заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю державних виконавців, приватних виконавців та інших осіб, які беруть участь у вчиненні виконавчих дій, здійснення приводу у виконавчому провадженні;

12) участь у межах повноважень, передбачених законом, у здійсненні заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб, які звільнилися з місць позбавлення волі;

13) здійснення контролю за дотриманням ПДР його учасниками та правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;

14) провадження профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, ужиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення;

15) прийняття в громадян необхідних документів, визначених у підпунктах 12.2 та 12.5 пункту 12 розділу II Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 1998 року за № 637/3077 (із змінами) (далі - наказ МВС № 622), для одержання в органах поліції дозволів на придбання, зберігання та носіння зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них або перереєстрації (продовження терміну дії таких дозволів);

16) здійснення досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання.

3. ДОП з метою виконання своїх обов'язків можуть:

1) вимагати від осіб пред'явлення документів, що посвідчують їх особу, та інших документів у випадках, визначених статтею 32 Закону України «Про Національну поліцію»;

2) опитувати осіб у випадках, визначених статтею 33 Закону України «Про Національну поліцію»;

3) застосовувати заходи, передбачені статтями 30, 31 Закону України «Про Національну поліцію»;

4) затримувати підозрюваних у вчиненні кримінального або адміністративного правопорушення, доставляти таких осіб до поліцейської станції або органу (підрозділу) поліції. Відомості стосовно осіб, доставлених до поліцейської станції, фіксуються в журналі обліку доставлених осіб, які вчинили адміністративні правопорушення (далі - Журнал), передбаченому Інструкцією з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженою наказом МВС від 06 листопада 2015 року № 1376, зареєстрованою у Міністерстві юстиції України 01 грудня 2015 року за № 1496/27941. За наявності технічної можливості Журнал ведеться в електронному вигляді;

5) у випадках, визначених законом, здійснювати провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймати рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечувати їх виконання;

6) відповідно до статті 38 Закону України «Про Національну поліцію» проникати до житла чи іншого володіння особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках;

7) здійснювати заходи з контролю за дотриманням обмежень, установлених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»;

8) здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боєприпасів, на які поширюється дозвільна система, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведінки з ними та правил використання;

9) здійснювати в межах, визначених Законом України «Про Національну поліцію», поліцейське піклування;

10) застосовувати поліцейські заходи примусу у випадках та порядку, визначених Законом України «Про Національну поліцію»;

11) здійснювати превентивні поліцейські заходи, передбачені частиною першою статті 31 Закону України «Про Національну поліцію», з метою отримання та перевірки інформації стосовно

причетності до вчинення кримінальних або інших правопорушень осіб, які мешкають на закріпленій ділянці;

12) залучати ГРПП для надання допомоги під час затримання та доставляння осіб, які вчинили правопорушення, виконання ухвал суду та слідчого судді про привід свідків та підозрюваних до суду та в інших необхідних випадках за погодженням з керівництвом відділу (сектору) превенції територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції;

13) проводити перевірку прибуття звільнених осіб до місця проживання в порядку, встановленому законодавством та визначеному статтею 20 Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк»;

14) вживати у взаємодії зі службою у справах дітей обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій заходів щодо встановлення особи дитини, місця її проживання, відомостей про батьків або осіб, які їх замінюють, інших родичів, місця їх проживання (перебування) у разі надходження повідомлення про дитину, яка залишилась без батьківського піклування.

У разі виявлення дитини, розлученої із сім'єю, ДОП невідкладно повідомляє про такий факт територіальний орган ДМС і орган опіки та піклування за місцем виявлення дитини;

У разі безпосередньої загрози життю або здоров'ю дитини на підставі рішення районної, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчого органу міської, районної у місті ради служба у справах дітей разом з представниками закладу охорони здоров'я вживають заходів до відібрання дитини у батьків та тимчасово влаштовують її відповідно до чинного законодавства;

15) приймати в громадян необхідні документи, визначені в підпунктах 12.2 та 12.5 пункту 12 розділу II наказу МВС № 622, та передавати ці документи в найкоротший строк до уповноважених підрозділів з контролю за обігом зброї та дозвільної системи територіальних (відокремлених) органів (підрозділів) поліції;

16) використовувати інші повноваження, визначені законодавством України.

Взаємодія з населенням

1. ДОП з метою впровадження принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства організовує роботу за такими напрямками: 1) протидія злочинності, профілактика правопорушень та охорона публічного порядку за участю населення;

2) співпраця з органами місцевого самоврядування, представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів захисту дітей з метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства, обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків;

3) визначення спільних пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості.

2. ДОП проводить відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням. Інформує про стан законності, боротьби із злочинністю, охорони громадського порядку та результати діяльності на відповідній території.

3. ДОП у межах поліцейської ділянки проводить серед населення роз'яснювальну роботу для формування у населення правової культури, негативного ставлення до суспільно небезпечних явищ з метою підняття іміджу поліції та про способи захисту і самооборони від злочинних посягань.

4. ДОП у взаємодії з органами соціального захисту населення місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, службами у справах дітей, благодійними, громадськими організаціями, представниками територіальних громад, спеціалізованими установами для осіб, які відбули покарання, здійснює роботу із запобігання вчиненню правопорушень, у тому числі стосовно осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах.

5.ДОП формує пропозиції щодо:

- 1) усунення причин та умов, які призводять до вчинення правопорушень;
- 2) ужиття заходів з метою запобігання вчиненню домашнього насильства, надання соціальних послуг особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- 3) створення громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону та/або призупинення (припинення) діяльності таких формувань, які неналежним чином виконують свої обов'язки, визначені нормами Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону»;
- 4) покращення матеріально-технічного забезпечення поліцейської станції та умов роботи;
- 5) надання необхідної допомоги особі, яка постраждала від торгівлі людьми.

6. ДОП здійснює прийом громадян у приміщенні поліцейської станції або іншому місці. Порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події затверджено наказом МВС від 08 лютого 2019 року № 100.

7. При виявленні на території поліцейської дільниці інших порушень, реагування на які не належить до повноважень поліції, ДОП інформує про це відповідні уповноважені органи.

8. ДОП співпрацює з представниками громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону, надає допомогу в організації їх діяльності, бере участь у проведенні спільних нарад, під час яких розробляються та погоджуються заходи із забезпечення публічної безпеки і порядку на територіях обслуговування та взаємодії з патрульною поліцією (далі – ПП) та ГРПП.

9. ДОП проводить разом з виконавчими органами місцевого самоврядування звірки кількості громадських формувань з охорони громадського порядку та їх членів, зареєстрованих відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», подає пропозиції щодо їх діяльності, виконання статутних прав та обов'язків.

Особливості організації роботи ДОП на поліцейській дільниці

1. Організація та контроль за роботою ДОП покладаються на заступника начальника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції, який відповідно до розподілу функціональних обов'язків координує діяльність ДОП та начальника відділу (сектору) превенції територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції.

2. Організаційно-розпорядчим актом керівника територіального (відокремленого) органу (підрозділу) поліції за ДОП закріплюється поліцейська дільниця, якій присвоюється відповідний порядковий номер.

Територія поліцейської дільниці (її розміри та межі) визначається, а за необхідності – змінюється керівником відділу (відділення) поліції за поданням заступника керівника, який відповідно до розподілу функціональних обов'язків координує діяльність ДОП.

3. Надання інформації керівникам виконавчих органів місцевого самоврядування щодо призначення ДОП та закріплення за ним відповідної поліцейської дільниці.

4.ДОП веде контрольно-наглядову справу, у якій містяться відомості щодо:

- 1) особливостей території обслуговування, розташування й режиму роботи підприємств, установ та організацій, об'єктів дозвільної системи, контактів відповідальних осіб органів місцевого самоврядування, інших довідкових та інформаційних матеріалів щодо території обслуговування;
- 2) кількості населення на території;
- 3) кількості скоєних на поліцейській дільниці кримінальних правопорушень, обставин, які призводять до їх скоєння;
- 4) прикмет осіб, які підозрюються у скоєнні або скоїли кримінальні правопорушення;
- 5) викрадених речей та транспортних засобів, які перебувають у розшуку;
- 6)місць концентрації осіб, схильних до скоєння правопорушень;

7) сил та засобів, які залучаються до охорони публічного порядку на поліцейській дільниці.

5. ДОП працює за планом, який затверджується керівником відділу (відділення) поліції та розробляється з урахуванням пріоритетів громади у сфері публічної безпеки та порядку, оперативної обстановки на дільниці.

6. У своїй роботі ДОП взаємодіє з іншими органами та підрозділами поліції шляхом обміну інформацією, участі в плануванні та реалізації спільних заходів, що проводяться за наказом керівника відділу (відділення) поліції.

7. Використання ДОП та їх помічників поза межами закріплених за ними поліцейських дільниць та для виконання завдань, не пов'язаних з їх службовими обов'язками, здійснюється у виняткових випадках за наказами керівників територіальних органів (підрозділів) поліції.

8. На період тривалої відсутності ДОП (відпустки, навчання, хвороба, відрядження) його обов'язки покладаються на іншого ДОП або помічника ДОП з обов'язковим інформуванням відповідних виконавчих органів місцевого самоврядування.

9. Межі поліцейської дільниці визначаються керівником відділу (відділення) поліції з урахуванням площі території та специфіки регіону. Залежно від стану криміногенної обстановки на дільниці вказані критерії можуть бути чинником для введення додаткових посад ДОП, старшого ДОП, помічника ДОП або утворення додаткової поліцейської дільниці.

Організація роботи ДОП з особами, які перебувають на превентивному обліку

1. ДОП здійснює превентивні заходи щодо осіб, схильних до вчинення правопорушень, та осіб, які перебувають на обліку в органах поліції, для попередження вчинення ними правопорушень із залученням до цієї роботи громадськості.

2. ДОП ставить на превентивний облік та в межах своєї компетенції проводить профілактичну роботу з:

1) особами, звільненими з місць позбавлення волі, які відбували покарання за умисний злочин і в яких судимість не знято або не погашено в установленому законом порядку;

2) особами, яким винесено офіційне попередження про неприпустимість вчинення домашнього насильства.

3. ДОП в установленому порядку ініціює встановлення адміністративного нагляду щодо осіб, звільнених з місць позбавлення волі, які за ознаками судимості підпадають під дію Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі».

4. На підставі аналізу додержання раніше судимими особами встановлених судом обмежень, визначених Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», ДОП подає керівнику відділу (відділення) поліції пропозиції щодо продовження адміністративного нагляду.

5. ДОП вживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень. Припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення.

6. ДОП виявляє на поліцейській дільниці осіб, які вчиняють домашнє насильство або схильні до такої поведінки, та вживає превентивних заходів, передбачених законодавством і спрямованих на запобігання правопорушенням, пов'язаним з домашнім насильством, відповідно до норм Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

7. Рішення про поставлення особи на превентивний облік приймає керівник відділу (відділення) поліції або його заступник на підставі наданих ДОП матеріалів.

Відомості про осіб, зазначених у пункті 2 заносяться до ЄІС МВС. Унесення зазначених відомостей до ЄІС МВС покладається на начальника сектору превенції територіального (відокремленого) підрозділу поліції або працівника цього сектору, до обов'язків якого входить організація роботи з особами, які перебувають на превентивному обліку. У ДОП зберігаються відомості про осіб, які перебувають на превентивному обліку та проживають на території, закріпленій за відповідною поліцейською дільницею.

Облікові справи (далі – ОС) заводяться відносно раніше судимих осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд, та осіб, засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо

тяжкі злочини або засуджених два і більше разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо ці особи після відбування покарання або умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, незважаючи на попередження поліції, систематично порушують публічний порядок і права громадян, учиняють інші правопорушення.

ОС реєструються ДОП в підрозділі документального забезпечення територіального (відокремленого) підрозділу поліції.

ОС зберігаються у начальника сектору превенції територіального (відокремленого) підрозділу поліції або працівника цього сектору. З моменту закінчення строку перебування на обліку особи вказаної категорії ОС передається на архівне зберігання в передбачені законодавством строки.

У разі зміни постійного місця проживання особи, стосовно якої працівниками поліції проводяться превентивні заходи, до підрозділу поліції за територіальністю в стислі строки надсилається відповідна інформація.

Забороняється зняття з обліку особи, яка перебуває на превентивному обліку та переїхала на нове місце проживання, без надходження з відповідного територіального (відокремленого) підрозділу поліції підтвердної інформації про поставлення її на облік в зазначеному місці.

8. Адміністративний нагляд припиняється постановою судді за поданням начальника органу Національної поліції: у разі погашення або зняття судимості з особи, яка перебуває під наглядом; достроково, якщо піднаглядний перестав бути небезпечним для суспільства і позитивно характеризується за місцем роботи і проживання.

Адміністративний нагляд автоматично припиняється:

після закінчення терміну, на який його встановлено, якщо органом Національної поліції не подано клопотання про продовження нагляду або суддя відмовив у продовженні нагляду;

у разі засудження піднаглядного до позбавлення волі і направлення його до місця відбування покарання;

у разі смерті піднаглядного.

Наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції» (витяг)

II. Документування адміністративних правопорушень

1. Складання протоколів про адміністративні правопорушення, протоколів про адміністративні затримання, протоколів про вилучення речей і документів, протоколів про огляд речей та особистий огляд, а також отримання пояснення від осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків здійснюють уповноважені на те посадові особи органів поліції.

5. Протокол про адміністративне правопорушення складається на спеціальному бланку, що виготовлений друкарським способом згідно з технічним описом бланка протоколу про адміністративне правопорушення, на якому проставлено відповідні серію та номер.

6. Усі реквізити протоколу про адміністративне правопорушення заповнюються чорнилом чорного або синього кольору, розбірливим почерком, державною мовою.

7. Не допускаються закреслення чи виправлення відомостей, що заносяться до протоколу про адміністративне правопорушення, а також унесення додаткових записів після того, як протокол про адміністративне правопорушення підписано особою, стосовно якої його складено.

8. Протокол про адміністративне правопорушення складається у двох примірниках, один з яких під розписку вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності.

9. При складанні протоколу про адміністративне правопорушення в ньому зазначаються, зокрема:

у графі «місце складання протоколу» – населений пункт або географічна точка;

у графі «посада, найменування органу поліції, звання, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол» – прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка склала протокол (повністю, без скорочень);

у графі «склав цей протокол про те, що громадянин(ка)» – прізвище, ім'я та по батькові особи, яка притягається до адміністративної відповідальності (повністю, без скорочень);

у графі «назва документа, серія, №, ким і коли виданий» - документ, що посвідчує особу (серія, номер паспорта, дата видачі і назва органу, що його

видав, або серія, номер іншого документа, що посвідчує особу, яка вчинила правопорушення (службове чи пенсійне посвідчення, студентський квиток тощо), дата видачі і найменування органу (установи, підприємства, організації), що його видав(ла));

у графі «чи притягався (лася) до адміністративної відповідальності» – інформація щодо притягнення особи до адміністративної відповідальності впродовж року (за наявності);

у графі «дата, час, місце вчинення і суть учиненого адміністративного правопорушення» – суть адміністративного правопорушення (повинна точно відповідати ознакам складу адміністративного правопорушення, зазначеним у статті КУпАП, за якою складено протокол);

у графі «до протоколу додається» – пояснення особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, викладені на окремому аркуші, рапорти посадових осіб органів поліції, довідки, акти тощо (у разі складення).

10. Якщо внаслідок вчинення адміністративного правопорушення заподіяно матеріальну шкоду, про це також зазначається в протоколі про адміністративне правопорушення.

11. При складанні протоколу про адміністративне правопорушення особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснюються її права, передбачені статтями 55, 56, 59, 63 Конституції України, статтею 268 КУпАП, повідомляється, що справу про адміністративне правопорушення буде розглянуто у строки, визначені статтею 277 КУпАП, про що робиться відмітка та ставиться підпис особи, яка притягається до адміністративної відповідальності.

12. Протокол про адміністративне правопорушення підписується уповноваженою посадовою особою, яка його склала, і особою, яка притягається до адміністративної відповідальності. За наявності свідків і потерпілих протокол про адміністративне правопорушення може бути підписано також цими особами.

У разі відмови особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, підписати протокол про адміністративне правопорушення у ньому робиться запис про це.

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право подати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу про адміністративне правопорушення та пояснення по суті адміністративного правопорушення, які додаються до протоколу про адміністративне правопорушення, а також викласти мотиви своєї відмови підписати його.

У разі якщо особа, стосовно якої складається протокол про адміністративне правопорушення, не володіє українською мовою, протокол

про адміністративне правопорушення складається за участю перекладача.

13. Особі, стосовно якої складається протокол про адміністративне правопорушення, пропонується надати по суті вчиненого адміністративного правопорушення письмове пояснення, яке підписується зазначеною особою. Пояснення може додаватися до протоколу про адміністративне правопорушення окремо, про що робиться запис у ньому.

14. Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, згідно зі статтею 63 Конституції України не несе відповідальності за відмову давати пояснення щодо себе, членів своєї сім'ї чи близьких родичів.

15. До протоколу про адміністративне правопорушення долучаються інші матеріали про адміністративне правопорушення (пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновок експерта, речові докази, протокол про вилучення речей і документів, рапорти посадових осіб, а також інші документи та матеріали, що містять інформацію про правопорушення).